

Oponentský posudek
doktorské disertační práce

MUDr. Marcely Dvořákové

**Vliv saturace jódem na prevalenci tyreopatií a změn sonografických nálezů štítné žlázy
ve vybraných regionech u dospělé populace České republiky**

Disertační práce k získání vědecké hodnosti PhD v oboru vnitřního lékařství, kterou předkládá MUDr. Marcela Dvořáková, má 78 stran a obsahuje 88 citací literatury. Přílohy disertace se omezují jen na kopie příspěvků přednesených v zahraničí, nemá žádné přílohy z vlastních publikací. K disertaci je připojen seznam 47 odborných prací autorky z nichž 23 přímo souvisí s tématem disertace. V seznamu jsou uvedeny 4 impaktované publikace (J Steroid Biochem Mol Biol IF 1,309, Hormone Res IF 1,385, Otorhinolaryngology IF 0,655 a Physiol Res IF 2,093, kumulativní IF je tedy 5,44), z nichž u poslední je MUDr. Dvořáková prvním autorem. Autorčina publikační aktivita tedy plně splňuje požadovky pro uzavření postgraduálního studia v oblasti biomedicínských věd na Karlově universitě.

Česká republika byla oblastí endemických tyreopatií a přestože zásadní opatření, jakým je postupně vylepšováno zásobení obyvatelstva jódem, odstranila nejnápadnější onemocnění štítné žlázy, zůstávají stále tyreopatie vysoce převažujícím onemocněním v ordinaci endokrinologa a postihují velkou populační skupinu srovnatelnou s postižením diabetem. Proto lze považovat téma disertace na pomezí klasické tyreologie a epidemiologie za vysoce významné pro zdravotní stav obyvatelstva.

Cílem výzkumu bylo zjistit výskyt nejčastějších tyreopatií v dospělé populaci České republiky, zjistit referenční rozmezí objemů štítné žlázy podle pohlaví a věku, posoudit sonografické nálezy a antropometrické parametry a srovnat je s funkčními ukazateli a konečně určit dynamiku změn sonografických nálezů v závislosti na jodovém zásobení .

K dosažení těchto cílů bylo vyšetřeno celkem přes 4 tisíce dospělých osob v 11 různých oblastech, lišících se v dřívějším obrazu endemie tyreopatií. Ve třech vybraných oblastech byl pak průzkum opakován po 5 letech. Protože sledování bylo provedeno na

osobách vybraných náhodným výběrem z registru obyvatelstva, lze jej považovat za plně reprezentativní. Použité vyšetřovací metody klinických, laboratorních a zobrazovacích parametrů odpovídají mezinárodním standartům průzkumu jodového deficitu ICCIIDD a svým rozsahem jej překračují. Za zvlášť kvalitní považuju statistické zpracování získaných dat.

Lze konstatovat, že vytčených cílů bylo plně dosaženo. MUDr. Dvořákové se podařilo získat spolehlivé normotvorné údaje a vypracovala potřebné tabulky, které prezentují referenční rozmezí pro objemy štítné žlázy v České republice, popsala současný stav zásobení obyvatelstva jódem, vztah zásobení jódem k nejčastějším tyreopatiím, zjistila vztah mezi sonografickým obrazem štítné žlázy a ukazateli zánětu tyreoidy a souvislost změn jodurie s výskytem strumy. V tématu disertační práce se prolíná klasická endokrinologie s široce pojatým epidemiologickým průzkumem, výsledky jsou dobře statisticky zpracovány a zhodnoceny a jsou důležitým přínosem pro denní praxi endokrinologů v terénu.

Autorčiny výsledky potvrzují, že cíle disertace bylo dosaženo v plné míře.

Autor by se rád dotázal:

- 1) jaký princip byl zvolen pro výběr jednotlivých oblastí k průzkumu. Není zastoupení nížinných oblastí příliš minoritní ?
- 2) projeví se změny v zásobení jódem také na výskytu uzlových strum ?

Jako kritickou poznámku k formální stránce disertace bych uvedl: proč autorka nevyužila možnosti připojit jako přílohu své publikované práce ? a proč nezdůraznila skutečnost, že se jedná o impaktovanou publikaci příspěvek do J Steroid Biochem Mol Biol, když tak je učiněno u ostatních prací v časopisech s impakt-faktorem ?

Jinak lze označit disertační práci za velice pečlivě napsanou, přehlednou a dostatečně informující o výsledcích jednotlivých etap výzkumu, bohatě dokumentovanou tabulkami i obrázky a doplněnou velice zasvěcenou diskuzí.

Závěr

Celkově hodnotím odborný profil autorčin jako výsledek nesporné snahy po poznání, práce vynaložené k dosažení výsledků a cílevědomosti, s kterou na tématu pracovala. Dosáhla mimořádných vědeckých výsledků a výsledky zveřejnila a zpřístupnila je tak odborné kritice. Disertační spis je dokladem systematické, poučené a cílené metodické práce, kterou autorka získala teoreticky inspirující a prakticky využitelné původní vědecké poznatky. Projevila se jako pracovnice schopná samostatné vědecké práce a výsledkem její odborné činnosti jsou i poznatky, které by měly být podnětem pro další výzkum.

Disertace pojednává o aktuálním tématu, zvolený přístup využívá nejmodernější a adekvátní metody, práce splnila vytčené cíle, přináší nové poznatky a je významná pro rozvoj endokrinologie i pro běžnou endokrinologickou praxi. Prokazuje pak, že její autorka je dobře připravena pro samostatnou vědeckou práci.

Předložená disertační práce tedy plně splňuje podmínky požadované pro úspěšné ukončení doktorského studijního programu v biomedicíně, a proto ji **doporučuji přijmout** k obhajobě k dalšímu řízení pro udělení akademického titulu Ph.D. v oboru biomedicínských věd „vnitřní lékařství“ podle paragrafu 47 Zákona o vysokých školách č. 111/98 Sb.

V Praze dne 10. února 2008

Prof. MUDr. RNDr. Luboslav Stárka, DrSc.